

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Laia Narciso Pedro

Correu electrònic: laia.narciso@uab.cat

Equip docent

(Extern) A determinar

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No té prerequisits.

Objectius

Assignatura de tercer any del Grau en Antropologia Social i Cultural, s'imparteix durant el primer semestre i forma part de la matèria Àmbits temàtics generals de l' Antropologia, i a més a més forma part del Minor d'Estudis de Gènere, de caràcter interdisciplinari i transversal, coordinat per la Facultat de Filosofia i Lletres, que té els següents objectius:

- Desenvolupar la teoria antropològica i l'anàlisi de la diversitat cultural en els sistemes de sexe/gènere.
- Identificar la variabilitat dels sistemes sexe/gènere en les diferents cultures
- Aplicar el coneixement antropològic a problemes socioculturals actuals, vinculats amb als debats sobre els sistemes sexe/gènere
- Comprendre les construccions socioculturals vinculades al sexe, gènere i identitat.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits de l'educació, el gènere i els sistemes d'inclusió-exclusió.
4. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
5. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
6. Aplicar els conceptes bàsics de l'antropologia social i cultural a la comprensió de les relacions entre diferents societats i cultures.
7. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
8. Expressar les idees amb un vocabulari específic adequat a la disciplina.
9. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
10. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
11. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
12. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
13. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
14. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.
15. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
16. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
17. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura s'estructuren en tres blocs temàtics que responen tant al context acadèmic revisat com als objectius d'aprenentatge establerts. El primer bloc aborda els fonaments teòrics de l'antropologia del gènere, des dels seus orígens als anys 70 fins a les tensions entre feminisme i antropologia, destacant la crítica a l'androcentrisme, el reconeixement del paper de les dones en les societats estudiades i la consolidació d'una antropologia feminista. També s'hi analitzen els avenços teòrics sorgits als anys 90 -tant des d'enfocaments interpretatius com sociocrítics- i s'incorpora una unitat específica sobre la violència de gènere com a problemàtica clau contemporània, en consonància amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i els marcs normatius actuals.

El segon bloc se centra en l'epistemologia i l'etnografia feminista, posant en qüestió el paradigma positivista mitjançant la defensa d'un coneixement situat, reflexiu i èticament compromès. S'hi aborden debats clàssics sobre l'existència d'una metodologia i una etnografia feministes, així com les aportacions des del Sud Global i la necessitat d'una antropologia incarnada, dialògica i autoetnogràfica. Finalment, es proposa un tercer bloc

orientat a l'aplicació de l'antropologia del gènere en les polítiques públiques, amb un enfocament professionalitzador que connecta amb altres espais formatius del grau i dona resposta als reptes socials actuals.

BLOC I: Gènere, antropologia i feminisme: la tensió productiva. De la naturalització de la diferència al qüestionament de la desigualtat.

BLOC II: Etnografia feminista: diàlegs i reflexions des d'aproximacions actuals.

BLOC III: Gènere, política pública i intervenció social.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats, visionats i conferències en gran grup	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 14, 15, 16
Classe magistral del professorat i experts convidats	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals i/o grupals (presencials i/o virtuals)	2	0,08	2, 7, 8, 10, 13, 16
Tipus: Autònomes			
Estudi de materials i preparació proves	16	0,64	1, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17
Lectures, anàlisi, preparació i redacció de treballs individuals i grupals i estudi	18	0,72	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15

El protagonista del procés d'ensenyament-aprenentatge és l'alumnat, i sota aquesta premisa s'ha dissenyat una metodologia basada en el treball continu, i per tant l'assistència és important en aquesta assignatura. El seguiment de l'assignatura requereix de la implicació activa en l'aprenentatge i responsabilitat en tot el procés.

El Campus Virtual (CV) és l'espai oficial de comunicació de l'assignatura. És responsabilitat de l'alumnat entrar al CV i tenir actualitzat el seu perfil de correu electrònic per estar informat de les notícies i informacions que es vagin penjant durant el curs.

La metodologia implica el treball continuat a través de:

- Estudi i treball personal: recerca d'informació, ampliació del temari, lectura comprensiva de textos de lectura obligatòria, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums dels diferents materials treballats dins i fora l'aula.
- Classes teòriques i pràctiques dirigides per la professora: classes magistrals, aula invertida i ús de material audiovisual.
- Seminaris de discussió de textos: sessions de debat de les lectures obligatòries i participació individual i/o en grup.
- Elaboració i presentació de treballs: cerca de documentació; elaboració, redacció i presentació de treballs; elaboració i presentació pública dels treballs.

TUTORIES: Atenció a l'alumnat en tutories al despatx (o virtuals en casos justificats acordats prèviament), individuals o en grup. Els horaris d'atenció al despatx se'an indicats per la professora el primer dia a classe i estaran disponibles al CV.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats d'aula	20%	14	0,56	1, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17
Examen final	30%	20	0,8	2, 4, 6, 8, 11, 12, 14
Examen parcial	20%	10	0,4	2, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16
Treball individual	30%	20	0,8	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16

Avaluació contínua:

Consistirà en els exercicis següents:

- Participació i activitats d'aula (20%)
- Proves individuals (50%)
- Treball individual i col·laboratiu (30%)

Avaluació única:

L'avaluació única consistirà en:

- Treball individual (photo-voicing)
- Examen (70%): realització síncrona el dia i hora establerts per la facultat.
 - Part 1: examen tipus test amb un qüestionari sobre les lectures obligatòries.
 - Part 2: es proporcionarà una nota de premsa que l'estudiant haurà de relacionar amb tres conceptes clau de tres lectures obligatòries.
 - Part 3: tres preguntes curtes sobre el conjunt del contingut de l'assignatura.

Nota final:

La nota final correspon a la mitjana de totes les qualificacions obtingudes.

No avaluable:

Es considerarà no avaluable l'estudiant que no hagi realitzat alguna de les quatre proves d'avaluació sense cap justificació.

Recuperació:

Opció només disponible per a estudiants que hagin realitzat totes les proves d'avaluació però hagin suspès una o més (tant en la modalitat d'avaluació contínua com única). La participació (pràctiques d'aula) no és recuperable.

L'absència o entrega fora de termini de les activitats d'avaluació sense causa degudament justificada i acreditada comportarà que aquella activitat no sigui avaluada. No s'acceptaran evidències d'avaluació que no s'ajustin als estàndards de format de les pautes i rúbriques de realització dels treballs.

Plagi o conducta fraudulenta:

En cas que l'estudiant cometi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte serà qualificat amb un 0, amb independència del procés disciplinari que es pugui derivar-ne. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final serà de 0.

Ús d'intel·ligència artificial (IA):

Ús restringit: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines utilitzades i incloure una reflexió crítica sobre com han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La manca de transparència en l'ús de la IA en aquesta activitat evaluable es considerarà una falta d'honestat acadèmica i podrà comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos greus.

Bibliografia

Bibliografia general

Abu-Lughod, Lila (2019). ¿Puede haber una etnografía feminista? En Alhena Caicedo (Ed.), *Antropología y feminismo* (pp.15-48). Popayán-Colombia: Asociación Colombiana de Antropología.

Aixelà, Yolanda (2005). *Género y antropología social*. Sevilla: Editorial Doble J.

Ardener, Shirley (1985). The Social Anthropology of Women and Feminist Anthropology. *Anthropology Today*, 1(5), 24-26.

Essed, Philomena; Goldberg, David Theo and Kobayashi, Audrey (2009). *A companion to Gender Studies*. Oxford: Wiley-Blackwell.

Harris, Olivia y Young, Kate (1979). *Antropología y feminismo*. Barcelona: Editorial Anagrama.

Héritier, Françoise (1991). La sangre de los guerreros y la sangre de las mujeres. *Alteridades*, (2), 92-102.

Jabardo, Mercedes y Ródenas, Beatriz (2017). Más allá de las dicotomías. Un análisis de la actividad del trenzado en la diáspora senegalesa desde el feminismo negro. *Revista Española de Sociología*, 26 (3), 373-384.

Lamas, Marta (comp.). *El género. La construcción cultural de la diferencia sexual*. Universidad Autónoma de México.

Lewin, Ellen (Ed.). (2006). *Feminist Anthropology. A Reader*. Blackwell Publishing.

Martín Casares, Aurelia (2006). *Antropología del género: Culturas, Mitos y Estereotipos sexuales*. Madrid: Cátedra.

Mead, Margaret (1972 [1968]) "La educación del niño samoano", en *Adolescencia, sexo y cultura en Samoa*, (54-69). Barcelona: Ed. Laia.

Méndez, Lourdes. (2007). *Antropología feminista*. Madrid: Síntesis.

Moncó, Beatriz. (2011). *Antropología del género*. Madrid: Síntesis.

Moore, Henrieta [1988] (1991). *Antropología y feminismo*. Madrid: Cátedra.

Reiter, Rayna R. (1975). *Toward an Anthropology of Women*. Monthly Review Press.

Rosaldo, Michelle and Lamphere, Louise (1974). *Woman, Culture and Society*. Stanford University Press.

Segato, Rita Laura (2003). Las estructuras elementales de la violencia. Contrato y estatus en la etiología de la violencia. En *Las estructuras elementales de la violencia. Ensayos sobre género entre la antropología, el psicoanálisis y los derechos humanos* (p. 131-149). Buenos Aires: Universidad Nacional de Quilmes.

Stolcke, Verena. (2003). La mujer es puro cuento: la cultura del género. *Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia*, (19), 69-95.

Suarez, Liliana. (coord.) (2008). *Feminismos en la antropología. Nuevas propuestas críticas*. San Sebastián: Ankulegi.

Programari

No es requereix programari específic

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt